

DE KRACHT VAN LAND- EN TUINBOUW

AANDACHTSPUNTEN PROVINCIALE VERKIEZINGEN 2019 OOST-NEDERLAND

De land- en tuinbouw in Oost-Nederland is een krachtige, gevarieerde en dynamische sector. Zij draagt rond de 10 procent bij aan het inkomen en de werkgelegenheid in Overijssel en Gelderland. Boeren en tuinders beheren het overgrote deel van het platteland in Oost-Nederland, met zorg voor biodiversiteit, een gezonde en vruchtbare bodem en schoon, beheersbaar water. Burgers kunnen genieten van een divers landschap, met koeien in de wei, schapen op de dijk en akkers vol verschillende gewassen. Boeren en tuinders vervullen ook een belangrijke sociale functie en zijn daarmee van vitaal belang voor de leefbaarheid van ons (platte)land. De land- en tuinbouw is het visitekaartje van Oost-Nederland.

Met dit document vraag ik, in aanloop naar de provinciale verkiezingen in 2019, uw aandacht voor de kracht van agrarisch Oost-Nederland en de rol die u daarin kunt vervullen. Enkele voor ons belangrijke speerpunten hebben wij er voor u in dit document uitgelicht.

Wilt u breder beeld van wat onze mooie sector allemaal doet in uw regio, blader dan eens in ons magazine **'De Kracht van Oost'**.
(klik op 'De Kracht van Oost' om het digitale magazine te openen)

Ben Haarman – voorzitter LTO Noord regio Oost
Tel. 06-21874547 / E-mail: baj.haarman@gmail.com

LANDBOUWSTRUCTUUR-VERSTERKING

Voortdurende aandacht voor landbouwstructuur-versterking is belangrijk. Dit komt niet alleen de landbouwsector ten goede. Door een betere verkaveling wordt landbouwverkeer op de weg teruggebracht, kunnen wateropgaven gecombineerd worden en natuur gerealiseerd worden. Een investering in landbouwstructuur-versterking heeft een positieve effect op de footprint van agrarische producten, koeien in de wei en de ambities in de visie voor grondgebondenheid van de melkveehouderij.

Een gebiedsgerichte aanpak voor landbouwstructuur-verbetering heeft de voorkeur. Het succes van realisatie van maatschappelijke doelen (natuur en water) is vaak afhankelijk van de mate

waarin agrariërs meerwaarde (verkaveling, ontsluiting, bedrijfslocatie et cetera) wordt geboden voor de ontwikkeling van hun bedrijf.

WATER EN BODEM

Boeren en tuinders hebben belang bij voldoende en schoon water en een gezonde bodem. Zij investeren om steeds efficiënter en plaats-specifieker gewasbeschermingsmiddelen en bemesting toe te passen. Zo wordt emissie naar grond- en oppervlaktewater voorkomen en wordt geproduceerd met een minimale impact op het milieu. Projectmatig zijn agrarische ondernemers volop bezig om stappen voorwaarts te maken in het sluiten van kringlopen en is er aandacht voor zaken als energie, klimaat, bodem en biodiversiteit. De vruchtbare kringloop projecten zijn hiervan een goed voorbeeld.

De inspanningen van de agrarische sector voor de water- en bodemkwaliteit verdienen volop ondersteuning.

SNEL INTERNET VAN BELANG VOOR BEDRIJFSONTWIKKELING

Om maximaal gebruik te maken van automatisering is snel internet noodzakelijk. Veel agrariërs hebben snel internet hard nodig voor de bedrijfsvoering.

Glasvezel moet ook in het landelijk gebied op korte termijn overal in de provincie beschikbaar komen.

RUIMTE VOOR BEDRIJFSONTWIKKELING

Bedrijven staan nooit stil. Bedrijfsontwikkeling is van belang voor onder meer verduurzaming, verbeteringen in dierenwelzijn en economisch perspectief. Voor marktconcepten met

meer dierenwelzijn is een uitbreiding van vloeroppervlak per dier nodig (uitbreiding van de stallen). Ontwikkeling van bedrijven gaat vaak gepaard met meer gebouwen en andere voorzieningen op het erf. Wij pleiten voor **een bouwblok op maat waarbij ruimtelijke kwaliteit voorop staat**. Meer ruimte op een bouwblok vergroot ook de brandveiligheid van de gebouwen door meer onderlinge afstand. De ondernemer houdt rekening met de ruimtelijke kwaliteit bij het maken van de plannen en de overheid biedt ruimte met een bouwblok op maat voor bedrijfsontwikkeling.

VERBREIDING EN KORTE KETENS

Steeds meer boeren en tuinders zoeken verbreding van hun activiteiten, door naast hun agrarische hoofdtak educatie, zorg, kinderopvang of recreatie aan te bieden op hun erf. Ook de afzet van producten via korte ketens staat volop in de aandacht. Boeren en tuinders bieden hiermee belangrijke sociale en maatschappelijke functies en dragen bij aan de leefbaarheid van het platteland. Het is van groot belang te **investeren in de sociale rol die steeds meer boeren en tuinders vervullen** door ondernemers hier ruimte voor te bieden en te ondersteunen in vernieuwende concepten.

GEEN ZONNEAKKERS

De energietransitie legt een nieuwe druk op het gebruik van agrarische grond en staat op gespannen voet met de ambities voor grondgebondenheid. Het is belangrijk dat landbouwgrond beschikbaar blijft voor de agrarische sector en dat we zuinig omgaan met de ruimte die we hebben. Wij pleiten dan ook voor een **terughoudende houding voor zonnepanelen op agrarische gronden**. Agrarische gronden met zonnepanelen (zonneakkers) kunnen niet meer gebruikt worden voor de duurzame productie van ons voedsel. Zonnepanelen op daken, bermen, geluidswallen, water, niet

ingerichte bouwgebieden en minder waardevolle stukken natuurgebied moeten de voorkeur hebben boven landbouwgrond. Door besparing op energieverbruik (aankoop bij de bron) wordt de behoefte aan grootschalige zonneakkers minder en kan met de andere duurzame opwekmethoden worden voorzien in de energiebehoefte zonder hiervoor landbouwgrond op te offeren.

ENERGIETRANSITIE

Meer dan 42 procent van de hernieuwbare energie die op dit moment geproduceerd wordt in Nederland komt van de land- en tuinbouwsector. De agrarische sector kan hier een nog veel grotere rol in gaan spelen. Op agrarische bedrijven zijn er volop kansen voor de opwek van hernieuwbare energie met zon op de gebouwen, (kleine) windturbines en biomassa. Daarnaast speelt de bodem een belangrijke rol in de opslag van CO₂. De vergunningstrajecten voor de opwek van hernieuwbare energie op agrarische bedrijven moeten sneller en eenvoudiger. **Verbeteringen in de structuur van het stroomnet zijn nodig** om de kansen van hernieuwbare energie op het platteland te verzilveren.

GLASTUINBOUW

Energiebesparing en -verduurzaming vraagt in het bijzonder een forse inspanning van de glastuinbouw-sector. Elektrificatie (All Green Electric) is hiervoor een belangrijk ontwikkelspoor om los te komen van aardgas. Cruciale randvoorwaarde hierbij is de **aanwezigheid van een adequate elektriciteits-ontsluiting**. In de Bommelerwaard is deze ontsluiting nu al een knelpunt. Uitbreiding van het aansluitvermogen ten behoeve van woningen-bedrijven-glastuinbouw, om hiermee groene elektriciteit te kunnen toepassen, is urgent om de ontwikkeling en verduurzamingsambities te kunnen realiseren.

FAUNASCHADE

Het is van belang dat er **een goede balans is tussen economie en ecologie**. Echter, de negatieve aspecten van het beschermen van soorten mag niet worden afgewenteld op individuele agrarische ondernemers. Faunaschade moet zoveel mogelijk vermeden worden. Daar waar schade niet voorkomen kan worden, moet er volledige vergoeding plaatsvinden van de geleden schade én de inspanningen die grondgebruikers nemen om de schade te beperken. Voor bepaalde diersoorten is een beheerregeling een optie. De agrariër verleent een maatschappelijke dienst waarvoor hij een passende compensatie ontvangt. Ook predatie van weidevogels is een punt van aandacht. Steeds vaker worden de inspanningen van agrariërs voor weidevogels te niet gedaan doordat de nesten of jonge dieren ten prooi vallen aan predatie. Dit werkt zeer frustrerend op het weidevogelbeheer.

ASBEST

In Oost-Nederland liggen nog vele vierkante meters asbest op agrarische gebouwen die de komende jaren gesaneerd moeten gaan worden. Een enorme uitdaging. Dit vraagt om een gezamenlijk aanpak waarbij ook de provincie een belangrijke rol heeft door **procesgelden ter beschikking te stellen voor initiatieven voor collectieve saneringsprojecten**.

VERPLAATSINGSREGELING GLASTUINBOUW

Concentratie en herstructurering van de glastuinbouw is een belangrijk speerpunt in de provincie Gelderland. Dit beleid krijgt in de praktijk meer en meer vorm maar is nog niet voltooid. De verplaatsingsregeling glastuinbouw is een onmisbare schakel in dit proces omdat zij innovatie in de sector aanjaagt, de ruimtelijke kwaliteit verbetert en een belangrijke bijdrage levert aan verduurzaming van de sector. **De verplaatsingsregeling glastuinbouw dient daarom gecontinueerd te worden.**